

Til artikel 131:

Bestemmelsen opstiller krav om ligebehandling i havne af indlandsstaters skibe.

Til artikel 132:

Bestemmelsen giver stater mulighed for at aftale transitfaciliteter, som er mere vidtgående end de, der foreskrives i Konventionen.

Til Kapitel XI (artikel 133-191)

Området

I årene efter 2. verdenskrig viste der sig i takt med den tekniske udvikling stigende interesse for udnyttelse af havbundens ressourcer i stadig større afstand fra kysten og på stadig større dybder. I 1945 fremsatte USA's præsident Truman således en erklæring om, at ressourcerne på kontinentalsoklen hørte under amerikansk jurisdiktion, og i 1950'erne udvidede flere latinamerikanske stater deres suverænitetszoner, som regel ud til 200 sømil fra kysten. I konventionen af 29. april 1958 om den kontinentale sokkel fastsattes i overensstemmelse med denne udvikling, at kyststaterne havde eneret til havbundens ressourcer indtil en afstand af 200 sømil fra kysten eller så langt udover denne grænse, som udvinning var teknisk mulig.

På grund af den fortsatte tekniske udvikling blev udvindingskriteriet i 1958-konventionen efterhånden uacceptabelt, da det førte til krybende jurisdiktion til fordel for kyststaterne og dermed til fortsatte begrænsninger i havenes traditionelle frihed. I 1967 fremsatte den maltesiske FN-ambassadør Arvid Pardo den tanke, at havet og dets ressourcer burde være »menneskeheden fælles arv«. Denne tanke fik bred tilslutning, og i 1970 vedtog FN's generalforsamling en epokegørende resolution (nr. 2749/25), hvori havbunden og undergrunden uden for national jurisdiktion og ressourcerne deri erklæredes for at være menneskeheden fælles arv. På denne basis formulerede man i de følgende år under FN's tredje havretskonference det havbundsregime, der blev fastlagt i Konventionens kapitel XI og de dertil hørende Bilag III og IV. Dette regime kom imidlertid ikke til at omfatte de overliggende vandmasser »det åbne hav«, som er reguleret ved Konventionens kapitel VII.

Havbundsregimet omfatter den del af havbunden, der ikke er under national jurisdiktion. Denne del af havbunden og dens undergrund benævnes Området. Afgrænsningen af Området i forhold til områder under national jurisdiktion foretages af de enkelte kyststater efter nærmere regler og i overensstemmelse med henstillinger fra en særlig kommission under FN,

jf. Konventionens Artikel 76 og Bilag II. Disse regler sætter i modsætning til reglerne i 1958-konventionen naturbestemte begrænsninger for, hvor meget kyststaterne kan udvide deres sokkelområde på bekostning af andre staters råstofinteresser.

Ressourcerne i Området forvaltes af et særligt internationalt organ, Den Internationale Havbundsmyndighed »Myndigheden«, der er oprettet til dette formål ved Konventionens ikrafttræden i 1994. Myndigheden kan tildele rettigheder til at efterforske og udvinde Områdets ressourcer, og Myndigheden kan selv deltage heri gennem en særlig virksomhed, der benævnes Produktionsselskabet. Det påhviler blandt andet Myndigheden at fastlægge regler, forskrifter og procedurer for efterforskning og udnyttelse af Områdets ressourcer og at føre tilsyn med, at Konventionens bestemmelser og de fastlagte regler, forskrifter og procedurer overholdes. Myndighedens Forsamling, jf. artikel 158, afholder en årlig mødesamling. Myndighedens aktiviteter har hidtil overvejende været af organisatorisk karakter, såsom afholdelse af valg til organerne, fastsættelse af budget og udarbejdelse af forskrifter vedrørende havbundsminedrift.

I kapitel XI og de tilhørende Bilag III og IV fastlægges Myndighedens og Produktionsselskabets organisation, opgaver og beføjelser samt de rettigheder og pligter, der påhviler de deltagende stater, deres statselskaber og de dem undergivne private selskaber og personer, der deltager i aktiviteter i Området. Det er endvidere forudsat, at der oprettes et særligt tvistløsningsorgan, Den Internationale Havretsdømstols Afdeling for Havbundstvister, og dette organ er tillagt kompetencen i forbindelse med løsning af eventuelle tvister vedrørende aktiviteter i Området.

Det regime, der blev fastlagt i kapitel XI og Bilag III og IV udformedes efter planøkonomiske og bureaukratiske principper, der ikke var acceptable for de førende industrilande. Dette medførte, at Konventionen ved afslutningen af FN's tredje havretskonference i 1982 ikke fandt tilstrækkelig tilslutning. Konferencen vedtog en resolution »Resolution I« om nedsættelse af en Forberedende Kommission, som foruden at forberede oprettelsen af de ovennævnte institutioner ved Konventionens ikrafttræden også fik til opgave at søge en løsning af de opståede problemer med havbundsregimet. Dette førte imidlertid ikke til det ønskede resultat, og på baggrund af den alvorlige situation, der derved opstod for Konventionens fremtid, tog FN's Generalsekretær i 1990 initiativ til en række uformelle konsultationer. Disse konsultationer førte til løsning af de udestående problemer, og løsningen fremlagdes og vedtoges d. 28. juli 1994 i FN's Gene-